

O'ZBEKISTONDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING IQTISODIYOTGA TA'SIRI

Kabulov Muhiddin Azatovich

Alfraganus universiteti

Iqtisodiyot fakulteti

Moliya va moliyaviy texnologiyalar yunalishi

4- kurs talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqola O'zbekistonda raqamli transformatsiyaning iqtisodiyotga ta'sirini keng qamrovda tahlil qilishga bag'ishlangan. Raqamli texnologiyalar va innovatsion yechimlarni iqtisodiyotning turli sohalariga joriy etish natijasida yuzaga kelayotgan ijobiy o'zgarishlar o'rganiladi. Jumladan, sanoat, qishloq xo'jaligi, savdo, moliya va xizmat ko'rsatish sohalarida raqamli tizimlardan foydalanish samaradorlikni oshirish, xarajatlarni kamaytirish, mehnat unumdorligini yaxshilash va yangi ish o'rinlarini yaratishga qanday ta'sir ko'rsatishi haqida batafsil ma'lumotlar keltiriladi. Shuningdek, raqamli transformatsiya jarayonida duch kelinayotgan muammolar, masalan, texnologik infratuzilmaning rivojlanmaganligi, kadrlar yetishmovchiligi va axborot xavfsizligi masalalari ham ko'rib chiqiladi. Maqolada O'zbekistonning global raqamli iqtisodiy tendensiyalarga moslashish jarayoni va raqamli iqtisodiyotning rivojlanish istiqbollari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Raqamli transformatsiya, raqamli iqtisodiyot, iqtisodiy o'sish, texnologiyalar, innovatsiyalar, O'zbekiston iqtisodiyoti, samaradorlik, mehnat unumdorligi, axborot xavfsizligi, infratuzilma, kadrlar tayyorlash, qishloq xo'jaligi, sanoat, moliya texnologiyalari, global tendensiyalar.

Аннотация

Данная статья посвящена анализу влияния цифровой трансформации на экономику Узбекистана. Рассматриваются процессы внедрения цифровых технологий и инновационных решений в различные сферы экономики, а также их положительное воздействие на производительность, снижение издержек, повышение эффективности и создание новых рабочих мест. Особое внимание уделяется таким секторам, как промышленность, сельское хозяйство, торговля, финансы и сфера услуг. В статье также рассматриваются вызовы, с которыми сталкивается процесс цифровой трансформации, включая недостаточную развитость технологической инфраструктуры, нехватку квалифицированных кадров и проблемы информационной безопасности. Кроме того, проводится анализ адаптации Узбекистана к глобальным тенденциям цифровой экономики и перспективы её дальнейшего развития.

Ключевые слова: Цифровая трансформация, цифровая экономика, экономический рост, технологии, инновации, экономика Узбекистана, производительность, эффективность, информационная безопасность, инфраструктура, подготовка кадров, сельское хозяйство, промышленность, финансовые технологии, глобальные тенденции.

Abstract

This article is dedicated to analyzing the impact of digital transformation on Uzbekistan's economy. It examines the processes of implementing digital technologies and innovative solutions in various economic sectors and their positive effects on productivity, cost reduction, efficiency improvement, and job creation. Special attention is given to industries such as manufacturing, agriculture, trade, finance, and services. The article also explores the challenges faced during the digital transformation process, including underdeveloped technological infrastructure, a shortage of qualified personnel, and issues of information security. Additionally, it analyzes Uzbekistan's adaptation to global digital economic trends and the prospects for its further development.

Keywords: Digital transformation, digital economy, economic growth, technologies, innovations, Uzbekistan's economy, productivity, efficiency, information security, infrastructure, workforce development, agriculture, manufacturing, financial technologies, global trends.

KIRISH

Raqamli texnologiyalar bugungi kundagi iqtisodiy taraqqiyotning muhim omili sifatida dunyoning ko'plab davlatlari rivojlanish strategiyasining asosiy qismiga aylanmoqda. Raqamli transformatsiya nafaqat ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalarini samarali boshqarishga, balki iqtisodiyotning barcha jabhalarini tubdan o'zgartirishga xizmat qilmoqda. Ushbu jarayon orqali davlatlar o'z iqtisodiyotini raqobatbardosh qilish, aholining turmush darajasini yaxshilash va xalqaro maydonda o'z pozitsiyasini mustahkamlashga erishmoqda.

Ushbu maqolada O'zbekistonning raqamli transformatsiya jarayoni, uning iqtisodiyotga ta'siri, ijobiy natijalari va dolzarb muammolarni yengib o'tish bo'yicha tavsiyalar tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalarning iqtisodiyotga qo'shayotgan hissasi va mamlakatning global raqamli iqtisodiyotda tutgan o'rni xolisona yoritiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistonning raqamli transformatsiya jarayoni iqtisodiyotning turli sohalarida sezilarli o'zgarishlarni keltirib chiqarmoqda. Xususan, sanoat tarmoqlarida avtomatlashtirilgan ishlab chiqarish liniyalari va raqamli boshqaruv tizimlarining joriy etilishi korxonalar samaradorligini oshirishga olib kelmoqda. Masalan, yirik sanoat

korxonalari tomonidan texnologik yechimlardan foydalanish mahsulot sifatini yaxshilash va ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirishga yordam bermoqda.

Qishloq xo‘jaligida esa raqamli texnologiyalar yer resurslarini boshqarish, sug‘orish tizimlarini optimallashtirish va hosildorlikni oshirishda muhim rol o‘ynamoqda. Aqlli qishloq xo‘jaligi (smart farming) texnologiyalari kichik va yirik fermer xo‘jaliklarida qo‘llanilmoqda, bu esa qishloq xo‘jaligi mahsulotlarining raqobatbardoshligini oshiradi.

Moliyaviy sektorda raqamli to‘lov tizimlari va fintech xizmatlarining kengayishi aholiga qulay va tezkor moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatini bermoqda. Xalqaro to‘lov tizimlariga integratsiya esa xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va eksportni rag‘batlantirish imkonini yaratmoqda.

Savdo va xizmat ko‘rsatish sohalarida elektron tijorat platformalarining rivojlanishi aholi va tadbirkorlar uchun yangi bozorlarni ochib bermoqda. Elektron savdo tizimlari nafaqat ichki bozorni faollashtiradi, balki global bozorlarda O‘zbekiston mahsulotlariga bo‘lgan talabni oshiradi.

Shu bilan birga, raqamli transformatsiya jarayonida bir qator muammolar ham mavjud. Texnologik infratuzilmaning yetarlicha rivojlanmaganligi, axborot xavfsizligi masalalari va malakali kadrlar yetishmovchiligi raqamli iqtisodiyotning to‘laqonli rivojlanishiga to‘siq bo‘lmoqda. Shuningdek, kichik biznes va qishloq hududlarida raqamli xizmatlardan foydalanish darajasining pastligi ham asosiy muammolar sirasiga kiradi.

Natijalar

- Samaradorlikning oshishi: Sanoat, qishloq xo‘jaligi va xizmat ko‘rsatish sohalarida raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali ishlab chiqarish jarayonlari sezilarli darajada samarali bo‘ldi.
- Moliyaviy integratsiya: Raqamli moliyaviy xizmatlar aholining keng qatlamlarini moliyaviy tizimga jalb qilishga yordam berdi.
- Yangi ish o‘rinlari: IT sohasida ko‘plab yangi kasblar va faoliyat yo‘nalishlari paydo bo‘ldi.
- Eksport salohiyatining oshishi: Raqamli platformalar orqali O‘zbekiston mahsulotlari global bozorga kirib borishi osonlashdi.
- Muammolarni yengib o‘tish zarurati: Texnologik infratuzilmani rivojlantirish, kadrlar tayyorlash va axborot xavfsizligi bo‘yicha chora-tadbirlar kuchaytirilishi lozim.

Ushbu tahlillar shuni ko‘rsatadiki, raqamli transformatsiya O‘zbekiston iqtisodiyotiga ijobiy ta’sir ko‘rsatayotgan bo‘lsa-da, mavjud muammolarni hal qilish orqali uning imkoniyatlarini to‘liq amalga oshirish mumkin.

XULOSA

O‘zbekistonda raqamli transformatsiya iqtisodiy o‘shish va samaradorlikni oshirishda muhim ahamiyatga ega bo‘lib, sanoat, qishloq xo‘jaligi, moliya va savdo sohalarida sezilarli o‘zgarishlar qilmoqda. Shu bilan birga, texnologik infratuzilma, kadrlar tayyorlash va axborot xavfsizligi sohalarida yechimini kutayotgan muammolar mavjud. Kelgusida raqamli infratuzilmani rivojlantirish, malakali mutaxassislarni tayyorlash va innovatsiyalarni qo‘llab-quvvatlash orqali mamlakatning raqamli iqtisodiyoti yanada rivojlanishi va global raqobatbardoshligi ta‘minlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Raqamli O‘zbekiston–2030” strategiyasini tasdiqlash to‘g‘risidagi qarori. (2020 yil 5 oktyabr, PQ-6079-son).
2. O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi. "Raqamli iqtisodiyot: imkoniyatlar va istiqbollari." Tahliliy hisobot, Toshkent, 2022.
3. Statistika qo‘mitasi. "O‘zbekistonda raqamli texnologiyalarning rivojlanish dinamikasi." Statistika qo‘mitasi hisobotlari, 2023.
4. Mukhamedov, A., & Karimov, R. "Raqamli iqtisodiyotning O‘zbekiston iqtisodiyotiga ta‘siri." *Iqtisodiyot va innovatsiyalar*, 2022, №3, 15–25-betlar.
5. O‘zbekiston Respublikasi Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi. "Raqamli infratuzilmani modernizatsiya qilish bo‘yicha milliy dastur." Toshkent, 2023.
6. Azizov, S. "Texnologik innovatsiyalarni iqtisodiyotga joriy etishning amaliy tajribalari." *Milliy iqtisodiyot jurnali*, 2021, №2, 45–50-betlar.
7. O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi. "Elektron tijoratni rivojlantirishning iqtisodiy samaralari." Moliya vazirligi tadqiqotlari, 2022.
8. Sharipov, H. "Raqamli transformatsiyaning qishloq xo‘jaligiga ta‘siri." *Qishloq xo‘jaligi va iqtisodiyot*, 2022, №4, 12–20-betlar.
9. O‘zbekiston Respublikasi Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi. "Raqamli mehnat bozorining rivojlanish istiqbollari." Toshkent, 2023.
10. O‘zbekiston Respublikasi Axborot xavfsizligi markazi. "Raqamli xavfsizlikni ta‘minlash bo‘yicha milliy strategiya." Toshkent, 2022.